

DOM

afsagt den 27. november 2014 af Vestre Landsrets 7. afdeling (dommerne Hanne Aagaard, Mogens Heinsen og Kristian Petersen) i ankesag

V.L. B-1759-12

Kurt Pedersen

(advokat Stig Jørgensen, Hobro)

mod

Betzer & Søn ApS

(advokat David Schouenborg, Randers)

Retten i Aalborg har den 29. juni 2012 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. BS 1-3189/2010).

Påstande

For landsretten har appellanten, Kurt Pedersen, gentaget sin påstand for byretten om frifindelse. Han har endvidere nedlagt en endelig selvstændig påstand om betaling af 150.980,07 kr. med tillæg af rente fra den 21. februar 2011.

Indstævnte, Betzer & Søn ApS, har gentaget sine påstande for byretten.

Supplerende sagsfremstilling

Sagen har for landsretten kun vedrørt spørgsmålet om, hvorvidt der kunne ske ophævelse af den del af aftalen, der vedrørte varmepumpen, samt om erstatning af udgifter relateret hertil. Kurt Pedersens krav er på denne baggrund opgjort som følger:

Betalt for varmepumpe og installation heraf inkl. moms	123.750,00 kr.
Ekstraudgifter til el	87.000,00 kr.
Udgift til elinstallation til varmepumpe	23.000,00 kr.
Anslåede udgifter til retablering	<u>50.000,00 kr.</u>
Krav i alt	283.750,00 kr.
Fratrukket ubetalt del af Betzer & Søns ApS fakturaer	<u>132.769,93 kr.</u>
Selvstændig påstand	150.980,07 kr.

Forklaringer

Kurt Pedersen, Thomas Betzer og Kalle Vestergaard har afgivet supplerende forklaring for landsretten.

Kurt Pedersen har supplerende forklaret, at han boede alene fra 1999 til 2007, og hans to børn flyttede ind i henholdsvis 2007 og 2008. I 1990 blev ejendommen skalmuret, og der blev ved den lejlighed ilagt hulmursisolering i den yderste hulmur. Han har ikke derudover fået huset efterisoleret. Han havde allerede et par år forud for overslaget fra Betzer fået et tilbud på jordvarme fra Elro. I 2007 drøftede han varmeløsningen med Alex Betzer og Thomas Betzer. Han havde selv jordvarme i tankerne, men Alex Betzer foreslog ham at overveje en luft-vand varmepumpe, som ville være billigere i anskaffelse. Han kan huske, at Thomas Betzer og Esben Larsen fra importøren af varmepumpen var på besøg på ejendommen. Han oplyste, hvor meget gas han havde brugt til opvarmning. De talte også om, at han boede alene, og at forbruget tidligere havde været større, da de boede flere i ejendommen. Han havde også anvendt pejsten til opvarmning. Nedtagning af den indgik i tilbuddet om gulvvarme. Han fortalte, at huset var skalmuret, og at den yderste hulmur var isoleret. Han sagde videre, at han var blevet frarådet at isolere den inderste hulmur af den mur, der havde lavet skalmuren. Det blev derimod aftalt, at der skulle isoleres med henholdsvis 400 mm og 600 mm på loftet. Det var det, der kunne være op til overkanten af spærene, og derved ville rørene til Genvex anlægget blive skjult. Det var hele tiden meningen, at anlægget skulle stå på loftet. Han lavede selv huller til aftræksrør, men Betzer stod for opsætning af anlægget. Både varmepumpe og Genvex anlæg blev monteret i efteråret 2007 og taget i brug den 4. december. Gulvslangerne blev først nedlagt i uge 7 i 2008. Han skulle selv stå for støbningen af gulvene, og det skete først i oktober 2008. Rummene, der skulle have gulvvarme, var derfor uopvarmede i den periode. Da de sluttede de nye gulv-

varmeslanger til systemet, kunne han ikke få varme i huset. Indtil da havde der ikke været problemer hermed. Der var folk fra Danfoss oppe, ligesom Esben Larsen besigtigede anlægget. Der blev skiftet en cirkulationspumpe, men det hjalp ikke. Loftet var ikke blevet isoleret, da anlægget afgav vand til loftet. Der blev etableret en drypbakke i december 2008, men da havde han så fået problemer med opvarmning af huset, og så gik det hele i stå. Betzer foreslog efterfølgende, at han skulle få etableret den aftalte isolering på loftet og i to hulrum ved et vinduesparti i stuen. Der var ikke i øvrigt aftale om isolering af hulmure. Da Steffen Jacobsen var der i 2009 for at vurdere, om han stadig kunne stå ved sit tilbud, var Alex Betzer der tilfældigvis. Pludselig var Steffen Jacobsen meget forhåbet på, at der skulle hulmursisoleres, og han lod sig – trods betænkelighederne – overtale til at isolere murene ved opholdsstuen, hvor det kunne ske indefra. Blandeshunten begrænser fremløbstemperaturen til 40 grader, hvilket ikke er nok til at opvarme de rum, hvor der hele tiden har været gulvvarme. Han måtte opvarme en opholdsstue med el-radiatorer, og han har brugt 16.000 kWh om året. Han var blevet anbefalet af Esben Larsen at slå elpatronen i varmepumpen fra. I koldt vejr iser varmepumpen til, og han har konstateret, at varmepumpen i 4 af døgnets timer bruger næsten al den producerede energi på at varme det varme brugsvand op og afise sig selv. Den kører således kun 20 timer i døgnet til rumopvarmning og yder således ikke 8 kW til rumopvarmning kontinuerligt. Selvom han havde anskaffet to elradiatorer, kunne han reelt kun opvarme køkkenet. Efter han har fået nyt gasfyr, er hans elforbrug normaliseret, dvs. under 6.000 kWh. I et af årene var det oppe på 40.000 kWh, svarende til godt og vel 60.000 kr.

Thomas Betzer har supplerende forklaret, at varmepumpen indeholder en kompressor, som bruger strøm. Derfor vil ens strømforbrug selvsagt stige, når man går fra gasfyr til varmepumpe, men man sparer jo så også udgiften til gas. Han husker ikke at have fået at vide, at ejendommen ikke var hulmursisoleret fuldt ud. Han, Mette Korsholm og Esben Larsen var på ejendommen i maj 2007 sammen med Kurt Pedersen. De talte om de meget tykke mure, og Kurt Pedersen sagde, at de var meget velisolerede. Først da Kurt Pedersen klagede over, at huset ikke kunne varmes op, undersøgte han og Esben Larsen det nærmere ved at måle væggenes temperatur og bore et hul. De opdagede så, at hulmuren ikke var isoleret. De anbefalede derfor Kurt Pedersen, at det skete, når han alligevel skulle have isoleret loftet. Den indvendige hulmur går til loftet, og hvis man bare lagde loftsisolering henover, ville man undgå den skorstenseffekt, der er i hulmuren. Afmontering af rør i kælder udgjorde 9.344,83 kr. plus moms. Kurt Pedersen ville selv afmontere radiatorerne, derfor udgik 3.960 kr. plus moms af det beløb, men resten blev udført af Betzer & Søn ApS. Det er le-

verandøren af varmepumpen, der har stået for beregningen af varmepumpens dimensionering.

Kalle Vestergaard har supplerende forklaret, at varmetabsberegningerne er sket på baggrund af en konkret gennemgang af ejendommen. Hvis der sker isolering af ejendommen som beskrevet, dvs. hulmursisolering og isolering på loftet med henholdsvis 400 mm og 600 mm, samt isolering mod kælder, vil varmepumpen have tilstrækkelig kapacitet. Det er ikke tilstrækkeligt af isolere på loftet og ved vinduespartierne. Det er alle hulmure, der skal isoleres, for at det bliver tilstrækkeligt. Isolering af kælderdækket betyder dog ikke så meget. De 12.000 – 13.000 kWh nævnt i svaret på spørgsmål F som det forventede forbrug er det korrekt beregnede tal, ikke de 17.000 kWh omtalt i svaret på spørgsmål 9. Det er baseret på en gennemgang af bygningen, ikke tidligere års forbrug. Et varmepumpesystem, der kan opvarme huset uden hulmursisolering, vil koste 30.000 kr. plus moms mere end det leverede. Det vil nok koste yderligere i alt 30.000 kr. plus moms at foretage en udskiftning, inklusive retablering. Der skal jo laves hul i taget for at foretage udskiftningen. Hulmursisolering vil nok koste ca. 15.000 kr. eksklusive moms, mens isolering af kælderdæk nok vil koste 8.000 kr. eksklusive moms. En isolering af denne art ville være på kanten af, hvad man vil anbefale, da tilbagebetalingstiden vil være 30-35 år. I sin vurdering af faktura 15775 i svaret på spørgsmål H har han ikke medtaget det arbejde, der er medgået til ændring af rør i kælder.

Procedure

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten for så vidt angår de dele af kravene, der er genstand for anken, og har procederet i overensstemmelse hermed.

Landsrettens begrundelse og resultat

Det kan efter parternes forklaringer lægges til grund, at murværket på Kurt Pedersens ejendom var opbygget på en noget særegen måde, idet det bestod af dels den oprindelige inder- og ydermur, som ikke var hulmursisoleret, og derudover en skalmur med isolering mellem den oprindelige ydermur og skalmuren. Det måtte påhvile Kurt Pedersen, der havde ladet skalmuren opføre og var fuldt ud bekendt med murværkets opbygning, at gøre Betzer & Søn ApS bekendt hermed i forbindelse med vurderingen af, hvilken kapacitet den drøftede varmepumpe skulle have.

Mod Thomas Betzers forklaring har Kurt Pedersen ikke godtgjort, at han har givet de relevante oplysninger om murværkets opbygning og dermed isoleringsmæssige standard. Betzer & Søn ApS har derfor haft føje til at gå ud fra, at murværket i det hele var isoleret i hulrummene. Det må efter skønserklæringen lægges til grund, at der ikke er noget til hinder for at hulmursisolere det oprindelige murværk. Det må endvidere efter skønserklæringen og skønsmandens forklaring for retten lægges til grund, at den leverede varmepumpe har en tilstrækkelig kapacitet, såfremt der sker isolering af loftet som aftalt samt hulmursisolering og isolering af kælderdekke, hvilket i forhold til de samlede udgifter til varmeinstallationen kan ske for et forholdsvist beskedent beløb. På denne baggrund er der ikke retligt relevante mangler ved den leverede varmepumpe, og der er således ikke grundlag for at hæve den indgåede aftale om levering og installation heraf eller tilkende Kurt Pedersen erstatning.

Det fremgår af skønsmandens forklaring for landsretten, at han i sin vurdering af den rimelige pris for det udførte arbejde ikke har medtaget arbejdet med ændring af rør i kælderen. I hvert fald på denne baggrund er der ikke en sådan forskel mellem det krævede beløb og det af skønsmanden vurderede beløb, at der er grundlag for at nedsætte Betzer & Søn ApS' krav på betaling.

Landsretten tager herefter Betzer & Søn ApS' påstand om betaling af 132.769,93 kr. med tillæg af procesrente fra den 18. juni 2009 til følge. Det bemærkes herved, at rentepåstanden ikke er bestridt.

Efter sagens udfald sammenholdt med parternes påstande skal Kurt Pedersen betale sagsomkostninger for begge retter til Betzer & Søn ApS med i alt 112.470 kr. Beløbet omfatter 4.250 kr. til retsafgift, 100.000 kr. til udgifter til advokatbistand og 8.220 til syn og skøn.

Beløbet til dækning af udgifter til advokatbistand er uden moms, da det ikke er oplyst, at Betzer & Søn ApS ikke er momsregistreret. Landsretten har ved fastsættelsen af beløbet lagt vægt på sagens økonomiske værdi og dens omfang, herunder den omstændighed, at der har været afholdt syn og skøn i sagen.

Thi kendes for ret:

Appellanten, Kurt Pedersen, skal til indstævnte, Betzer & Søn ApS, betale 132.769,93 kr. med tillæg af procesrente fra den 18. juni 2009.

Kurt Pedersen skal betale sagens omkostninger for begge retter til Betzer & Søn ApS med 112.470 kr.

Det idømte skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Hanne Aagaard

Mogens Heinsen

Kristian Pedersen

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 27. november 2014

Finn Nielsen
sektionsleder